

# خونی شاعیر لک دوا سا تہ کا نی تہم نییدا . . سہ دیق سہ عید وا ندزی

زہم نی دہروونی لہ کردہی نووسینی شاعیریدا، دہک و تہ پش و  
زہم نی فیزیکیہ کہ. بہ و مانایہی شاعر سہر تا دہر نجامی امان و  
بیرکردن و شاعیر لہ ناست دیاردہ کانی ژیاندا و دواتر کنتاک  
لہ گہ ووداو و دیاردہ ہرجہ ستہ یہ کانی ژیان دہکات، لہر و ش  
شاعیر زہرجار لہ و زہم نی فیزیکیہ دادہ ہت و دہک و تہ نہ و زہم نی  
دہروونی خہ یہ و، کہ دنیا یہ کی دیکہی تایبہ تہ لہ و دنیا واقعیہی  
نہ و لہ ناستی فیزیکیدا تیایدا دہژیت و بہ پہ وری کات پہوانہ  
دہکرت. بہ کو نہ و لہ نہ و زہم نی کی دیکہ دایہ، کہ زہم نی دہروونی  
نہ و شاعر و ہیچ پہ یوہندیہ کی بہ زہم نی دہر کیہ و نیہ کہ  
شاعر فیزیکیانہ تیایدا دہژیت. بہ یہ زہم نی نہ و شاعر، دادہ ہت  
لہ و زہم نی دہر کیہ و کاتہ شاعر باسی زہم نی لہ شاعر دہکات،  
نہ و دہ گہ تہ و سہر نہ و زہم نی دہرونیہی نہ و ناخی خہی، کہ  
پہشتر زہم نی کی فیزیکی ہو و بہ پہوانہی کاتہ کانی ہت و مانگ و  
سا ہشتو و. بہ یہ کاتہ شاعر لہ باس لہ زہم نی خہی دہکات، نہ و  
زہم نی نہ و، تایبہ تہ بہ نہ و و ہیچ پہ یوہندیہ کی بہ و زہم نی و  
نیہ، کہ ہمووان تیایدا دہژین و دوا چہ ند ساتہ کی دیکہ، نہ ویش  
دہ ہتہ زہم نی کی فیزیکی و ہبردو و. دہزار، لہ دوا یین شاعر  
خہیدا، کہ کورتہ شاعر کی چہ ند دہ یہ و ہرلہ ماہئاوایی  
یہ کجار کی بہ چہ ند رہ ژہ کی کہم نووسیویہ تی، تاسہ بہ زہم نی لہ  
دہخوازہت، کہ نہ و بہ زہم نی خہی ناوی دہ ہتہ. شاعر لہ و شاعر  
کورتہیدا، پانہئا مای ژیانہی خہی، ہرلہ ماہئاوایی یہ کجار کی  
دہنہتہ و ہرچاو و بہ تاسہ و باس لہ زہم نی و تہم نی و ہژگاری  
ہبردووی خہی دہکات، بہ بہ نہ و ہر اوردی زہم نی نہ ستای بکات،  
کہ بہ ہوا ی من شتہ کی جوانی تہدا نہ ماوہ تہ و، شایہ نی نہ و بہت  
ہر اوردی بکہ یین بہ ہبردو و. ہہ ہتہ، سروو تہ کی لہ ژیانہ یہ،  
مرق کاتہ ہست دہکات ہرلہ و مہرگ دہوات، نہ و ہستہی لا دروست  
دہ ہتہ، کہ و ہتہ و یادگار یہ کان و بیر و یہ کانی ژیانہی، و ہک  
پانہئا مایہک ہتہ و ہرچاو و لہ و ہش ئاخ بہ بہ سہرچوونی ژیانہی و  
تہم نی ہہ بکہ شتہ، چونکہ لہ لایہ کہ و دہزانہت کہ مہحا ہ جار کی  
دیکہ نہ و ژیان و تہم نی دہوہار ہتہ و، لہ لایہ کی دیکہ و ش

وو بـوو چار نووسـکی نادیارکـ مـرگـ دـ بـتـو، بـام دـزار لـو  
شیرـیدا، بـرلـ تـمـنی، تاسـی گـرانـوی زـمـنی ژیا نی دـخوارـت  
و بیر لـ بـ سـرچوونی زـمـنی ژیا نی دـکاتـو نـک تـمـنی. بـگومان  
تـمـنی مـر قیش بـ پـی زـمـنـکان بـ سـر دـچـت و کـتایی دـت،  
بـام زـمـن لـر دا، بـ هیچ شـو یـک پـیو نـدی بـ زـمـنی تاکـکـسی  
خودی شاعیر و نیی، بـکو هـندکی دوورتی هـی. شاعیر لـ  
سـر تـای شیرـکـیدا دـتـ: \_

بـزارم یی زـمـنم

سـد و یـک سا ی تـمـنم

ئای چـند بـ تینـ تـمـنم

هـر ئـسک و پـسک بـدـنم

دـسـپـکی شیرـکـ، بـ بـزاری دـست پـ دـکات. هـموومان لـ ساتـک لـ  
ساتـکـانی ژیا، هـست بـ بـزاری دـکـین، ئـو بـزاریـمان  
نـگدانـوی ئـو بارـ سایکـلـژیـی، کـ دـش بـ هـی بـرکـوتن و  
بینی وودا وک، کارـساتـک، نا ئومـدیـک بـت، بـام بـزاری  
دـزاری شاعیر، بـزاریـک نیی نـگدانـوی ئـو بارـ سایکـلـژیـی و  
جـستـیـ بـت کـ تیایدا دـژیت، بـکو دـرـنجامی یـشتن و بـ سـر  
چوونی زـمـنـکـ، کـ ئـو بـ زـمـنی خـی ناوی دـبات. لـر و شـ ئـو  
پرسیارـمان لا دروست دـبـت، کـ ئایا زـمـنی شاعیر کام زـمـنـ؟  
هـبـت، شاعیر تـمـنـکی زـر ژیا، بـام نـهامـتی و ناخـشی  
وچـرمـسـری سیاسی و کـسی و نـتـوی زـریشی لـو ژیا نی بینی. لـ  
بـر و یـکـانی کـریم شارـزادا، نووسـر باس لـو دـکات، کـ  
بـرد وام بـعسیـکان فشاریان دـخستـ سـر دـزار تا پاکانـ بکات و  
لـ شیوعیـت پاشگـز بـتـو، بـام یـژـک ئـو فشارانـ نیان  
ووخاند. زـمـنی دـزار، زـمـنی سـختی سیاسی و نـتـوی یی ئـمـی،  
بـام زـمـنـکیش پـ لـ جوانی و مـر قـدستی و تـکـشانی سیاسیانـ.  
زـمـنی دـزار لـر دا، زـمـنی هـموو ئـو ئـدگارـ جوان و پـ بـها و  
مـالـ کـسی و مـریانـی، کـ لـو ساتانـی تیایدا ژیا و بوونیان  
هـبوو. زـمـنی دـزار، ئاماژـی بـ ابردووـکی پـ لـ جوانی و  
خـبات و هـستی بـریـان، بـ پـچـوانـی ئـستا کـ زـمـنی  
ناشرینی و کاـبوونـوی هـموو ئـدگارـکی جوانی مـریانـی. گـر  
سـرنج بدین دـبین دـزاری شاعیر، زـمـنی پـش تـمـن خستوو،  
واتا سـر تـا زـمـنـکـی بـ سـر چوو دواتر تـمـنی، چونکـ ئـو  
دـزانـت ژیا و تـمـنـک لـ نـو زـمـنـکی پـ لـ جوانیدا، جوان  
دـبن و بـ پـچـوانـو ش. بـی کـ باسی رـ یـشتنی زـمـنی دـکات،  
ئـوا باسی نـمان و یـشتنی هـموو ئـو بـهایانـش دـکات، کـ ئـو  
زـمـنـیان پـ دـناسـر تـو، هـر لـ سادـی ژیا و بـختـو یـری

ووحیانا و مرقدستی و هستی بزرگی مرغانی لایق و مرقدکاندا،  
 دنا ئیگر لایق ناستی سیاسی و بوانیند زمامنی دزار، دبینین  
 زمامنی چوسان و کوشتن و خوین و بیا هاگردنی مرقدکان، بیا و  
 پیای ئی و خی و ک شیوعی ک چرمسری زری لایق زیان بینو،  
 زمامن لایق دا، هر ترنها مانای کی بوانی و کاتی نیی، بیا کو  
 هموو ئی و وای تانی زیان دگریت و، کنگی ژری زیانی ئی و  
 ساتی دزار و کمامگی کوردیان کردوو، لایق و ش ئاخ همکشان  
 دزار بیا ئی و زمامن، لایق استیدا تاسی بیا گوانی و ئی و زمامن  
 ک ئی و دگاران تیادا بوو، بیا م پرسیار لایق دا ئی و یی،  
 دزار بیا چای باسی یشتنی زمامنی دیکات؟ بیا وای من، ئی و هر  
 ترنها پیوست نیی و وای تانی زیانی مرقدکان لایق و سردمدار،  
 بیا کو دزار لایق ناخ و سایک لایق بیا و راوردی زمامنی ئی و ستای بیا  
 زمامنی دوی کردوو و لایق پراوردی و بیا و راورد کردن و، ئی و  
 هستی بیا دروست بوو ک بیا خی بگوانی و زمامنی خی، چونک  
 زمامنی ئی و زمامنی ناشرینی کان و نمانی بیا و خی و سستی  
 مریدکان، زمامنی هستی و نامهر بانی و خود ئی و قینی، ک  
 دیش هموو ئی و دیاردانی زیانی ئی و بیا جریک لایق جریکان  
 دزاریان ئازار دایت، بیا باسی یشتنی زمامنی خی دیکات و  
 زمامن لایق پش وای تمان دادن، چونک تمان هیچ چترکی نیی،  
 ئی و زمامن لایق زیایت پیا لایق خشی وستی و جوانی و مرقدستی،  
 بیا زمامنی دزار، زمامنی هموو ئی و شت جوانان یی، ک ئی و دوی  
 سد و یک سا تمانیش، ناتوانت لایق بیریان بکات و تاسی  
 بیند و یان هر دیکات، لایق دوی زمامن، ئی و مجاریان دزار و سفی  
 باری سایک لایق و جستی خی لایق سارووبندی دوا ساتکانی  
 زیانیدا دیکات، پیا دیکات دزاری شاعیر، هستی بیا نیکبونی وای  
 ئی و مردنی خی کردیت، بیا بیا و شاعر کورت ک دوایین شاعریتی  
 و لایق سار چارپا نووسیوی تی و چاند ئی و کی ک دوا شاعر ک  
 دمریت، پانامای زیانی خی داند و بیا و، شاعر لایق ناستی  
 جستییدا باسی خیمان بیا دیکات و دیکات:

ئای چاند بیا تیند تمانم

هر ئسک و پرووسک بمانم

لایق دا ئی و، وانی مرقدکی بیا هر، بیا دسات، بیا توانا لایق  
 ووی جستی و دبینین، ک پیری ترنگی پیا همچنیو، بیا گومان  
 پیریش یی ک لایق وستی گپا ئازاران زیانی مرقدکان، ک  
 تیادا هموو خون و ئواتیک هر رس دین و مرقد بیا ئومد و  
 نازیت، چونک دزانت لایق ووی زیان و، لایق ووی  
 تمانیش و، وک گنجیتی لایق نایق و، دزار لایق شاعریدا،

جستای بل تینی خئی، ییشتنی زمن و تمنی، همووی وک فلمکی سینمای ل چند چرکساتکی کم و ل دوو توی ئو چند د شعیریی دا دندتوو برچاو. ئیدی ئمم دزانین ک دخی جستایی و ژبانی ئو مرځ چن بوو، ئم بارودخ، هر مرځک تیدا بژیت، کارددکات سږ دروونی و نائومد و داووخواوی دکات، بمام دزار تنها ل ئاستی جستاییدا هست بل توانایی و نمانی هزر دکات، دنا ل ووی وحییوو هشتا بل هزر و بو ئومددوو دواننت ژبان، ک خونکانی دندی استی. ئو ئاسوودیی وحیی شاعیر، وراي جستاییکی بل هزر و تنها ئسک و پرووسک، بل بواي من پیوئندی بو زمننوو هیی، ک شاعیر بل زمنی خئی ناوی دکات و ئو زمننش ابردوو. واتا شاعیر، بل جستای ل ئستا دژیت، بمام بل وچ، بل یادوویی و بیرکردنوو ل نو جوانییکانی ژبانی دوئندی دای و هر ئممش ئو ههستای لادروست کردوو، ک بل تاسوو باس لو بکات ک زمنی ئو یی. ئووی لردا ددوات زمن نیی بل تنها وک پیوانییکی پیوانکردنی کات ل وو فیزیکیکی، بلکو هموو ئو و ئدگار جواناننشن ک ژبانی ئو وژگار پکدههین، هر ل خونی گنجی و خشویستی و مرځدستی و تکشانوو بگر، تا ئو هست مریی قوووی مرځقکان هیانوو بل پچوانی ئستا. زمنی دزار، زمنی شاعیر نیی بل تنها، بلکو زمنی وژگار و زمنی هموو ئو مرځقانیی ک لو کاتدا بوونیان هبوو ودمش ئستا ل ژباندان ماين. ئو و خ بواردنای شاعیر ل زمنی ئستا و گوانوو بل زمنی ابردوو وک باسمان کرد، دشم درنجامی ئو پیوئندی و برکوتند بت، ک مرځ لگگ ژبانی بل ناو پشکووتووی خای ل بها مرځقایییکانی ئستا هییتی. وک چن لای هموومان برردوام نوستالژیای گوانوو بل ابردوو هیی، همان هستیش لای شاعیر بمام بل زمننکی دوورتر هیی. ئو مانوو یی ل نو یادگارییکانی زمنی دوئند و ژبانی ابردوو، ل ووی وحییوو ئاسوودیک بل شاعیرد بخشت و ئو ئاسوودیی، ل ووی توانا و هزی جستاییوو گوتینکی پی نادا، چونک بل تپی بوونی وژگار، مرځ بر و بل هزی و پیری دچت و جارکی دیک، توانای بایللژی وکو خئی ل نایتوو، بیی شاعیر بل جستای لواز، بمام بل وچ ئاسودیی و کات سیری ژبانی خئی دکات، ل پراووی ئو ژبانای تیایدا ژباوو، هست دکات وک مرځ ژباوو و پررزی پاک و باکی بل هیچ شتک نیی، بیی ل شعیرکدا، هیچ بیاییکی ترس ل مردن نابینرت. بدربینکی تر، گر مرځ ل سږ مرگ و لدوایین ساتکانی تمنیدا، جږک ل ترس و ددواوک

و نائومـئـدی بـ دروستت بـست، بـو پـیـیـی دـمرـست و بـر و چار نووسـئـکی نادیار دـچـست، ئـوا دـلـزار ئازایانـ بـر و مـرگ دـوات و ئـو و نـدی چاوی لـ ژیان و ابردوو، ئـو و نـدی خـونی ئـو و یـ نـتـو و کـی بـ مافـکانی بگات، ئـو و نـدی کاردانـوی کـسی و فـبیای دـروونی لـ مردن نیـ. واتا نزیکبوونـو لـ مردن و کـ ووداوـکی تـقـنـر، ئـو هـستـی لای شاعیر دروست نـکردوو، نائومـد و دا و و و خا و بـت، بـ پـوانـو و ئـو هـشتا و و حـکی خـاگـرانی هـی و تـنها بـدنی لاوار، کـ ئـمـش هـمایـ بـ ئـو و یـ شاعیر لـ ووی دـروونیـو هـیج ترسـکی لـ مردن نیـ و تـنها ئاخ بـ زـمـنـک هـد کـشت کـ بـ سـر چوو. بـ بـوای مـن دـزار ئـو و نـدی کـسـکی شـگـ و چـپ و وابـستـ بـ بیرو باو و یـ چینایـتی و مرـقدـستی بوو، تـنانـت تا دوایین چرکـساتی تـمـنی پاشگـز نـبـتـو و لـ بیر و باو و کانی، کـ ئـمـش یـکـک لـ دیارترین خاسیـتـکانی مرـفی بـ هـو و ست، تـکـشـر و تـگـیشتوو و هوشیار، کـ هـیج کاتـک ناماد نیـ سـوداو مامـ بـ بیرو باو و مرـیـکانی خـی بکات و هـو و ست و کردارو بیرو باو و یـ خـی مـزاد بکات و بفرـشت. دـزار لـ سـر مـرگدا، خـونی ئـو و یـ کوردستانی گـورـ بـتـ بـ هـشتی جیهان. بـگومان شاعیر دـزانـت کوردستان ئـستا چوار پارچـیـ، بـمـام لـ شیعـکـیدا وک یـک خاک و یـک نیشتمان و یـک یـکـی جوگرافی و نـتـو و یـ ناوی دـهـنـت، ئـمـش ئـو پرسیارـمان لا دروست دـکات کـ بـچی شاعیر کوردستانی گـورـ وک بـ هـشت و سـف دـکات؟ ئـمـ لـلایـکـو و و تـکردنـوی ئـو دیفاکتـ سیاسیـ کـ کوردستانی لـ یـک پارچـو و کردـتـ چـند پارچـیـک و شاعیر بـ هـایـی ئـو واقعـ تـکات دـکاتـو، لـلایـکی دیکـشـو و ئـو کوردستانی گـورـ، وک نامانجـکی بـدی هاتووی دوور لـ ئایینـدا دـبینـت. نامانجـک کـ هـیج ئـگـر وگوما نـک هـناگـرت، هـروک خـشی دـتـ: \_

جا برایان تک‌ش‌ران  
ب‌ب‌وای من ئ‌و  
کوردستانی گ‌ور‌ و گ‌ران  
د‌ب‌ت‌ ب‌ه‌شتی جیهان

شاعیر تا ئۆو کاتئی ل ژیان بوو، خو ونکی ه بوو، ئویش  
 زگار بوونی کوردستان و ی کگرتن و ی پارچه کانی. ل دوا یین  
 سات کانی تم نیشیدا، هر ب تاسی ئو خو ونو ب بر و م رگ  
 د چت. شاعیر ل بری ئو و ی نائومد و خ مگین ببت، ک ب بر و  
 م رگ د چت و د ستب رداری ژیان د ببت، ب پچ وانو ئاواتی  
 ئو ب ک کوردستان ل دوا ئا ئازاد ببت و ببت ب هشت.

شاعیر هیچ ئه گه ریک به ئه و ئه ژه دانانه، به کو به یه قینه و  
 چاوه وانی ئه و ئه ژه دکات و به ممش ئه و خونه ی نه و یه لک لک دوا ی  
 یه کانی کورد هه یانه، دزار د یسپهر ته نه و یه داهاتوو. خونه ی  
 شاعیر لهر دا به وایه نه ک خونه و خه یه یه کی اگوزهر، شاعیر به  
 به واهه په شینی ئه و ئه ژه دکات که کوردستانی گه وره دروست ده بهت و  
 پاشانیش ده بهت به هه شتی جیهان. به ممش دزار، خونه ی بونیادنانی  
 ده و بهت کوردی له وه همدا نابینه، به کو به به واهه موژده ی ئه و  
 ئه ژه ده دات. به ممش خه ونه ک که تا شاعیر له زیاندا بووه و خه زگه ی  
 ئه و یه خواستوو بهت دی، کوردسانی گه وره یه و کاته کیش ده زانهت  
 مهرگ دهت و هه شتا ئه و خه ونه نه بهت واقع، به هه مان ئه و خه ونه و  
 که له دواساته کانی ته مه نیدا هه یه تی چاوه کانی لک ده نهت و ئه و  
 کوردستانی ش که له دوا به ژدا وک به هه شت ده بهت، دهت دی. دزار، له  
 دوا یین ساته کانی ته مه نی، خه یه و بیر ی لای کوردستانی گه وره یه و به  
 هه زی تن و گیان و ئه و ده خه سه خته جهسته یی ته یدایه، له بیر  
 ده کات و ته نه ئاواتی نه و یه، ئه و خه ونه ی که ئه و له زیاندا به ی  
 نه هاته دی و نه یینی، به نه و کانی داهاتوو بهت دی. خه ونه ک و  
 خه زگه یه که ههر بهت نه هه شاعیر نیه، به کو هه موومانه.  
 دزار، د یسپهر کی ئه م شیعهر ی به به زاری ده ست په دکات و به هه ی  
 پیرییه و، جهسته ی ته نه ئه سک و پهسته و زمه نی خه شی به سه ر چوو،  
 ئیدی ئه مانه هه موویان ئه و ههسته یان لای شاعیر دروست کروه، به  
 به زارییه و وه سفی ئهسته ییانه خه یه بکات. به سه م دواتر،  
 ئه مجاره یان به په چه وان نه و خه ی زه ده شاه و به خته و ده بینهت و  
 به وایه له داهاتوودا، کوردستانی گه وره دروست ده بهت و ده بهت  
 به هه شتی سه ر وه ی زه مین. لهر دا، ئه و په سیار مان لا دروست ده بهت  
 که به چه دزار سه ر ته به به زارییه و به سه ییانه خه یه دکات و له  
 که تایشدا، به ده شادی و ئه سوود یه و، وه سفی ییانه دکات؟ به گومان  
 ئه م به زارییه په یو نه دی به و ته مه نه و نیه، که شاعیر له زیاندا  
 به یه کردوو، به زاری دزار له و سه ر چاوه ی گرتوو، که ده مرهت و  
 کوردستانی گه وره، که خه ونه ی هه زاران مره قی کورد بووه به ره  
 مه رگیان، به داخه و نابینه، ئیدی به زاره له و ی که سه دو یه که  
 سه ی ته مه نی به یشته و ئه و خه ونه ی نه هاته ی، به یه له سه ر مه رگدا،  
 ئومه دی نه و یه هه یه، ئه ژگار که بهت کوردستانی گه وره بهت به هه شت  
 له جوانی و خه شیدا. ئه م خه ونه، ئه و ههسته ده روونییه لا دروست  
 ده کات، که زه بهت به سه ر به زاریه که و به په چه وان نه و خه ی به  
 ده شاد و به خته و به بزانهت، چونکه به وایه ئه ژگار که ههر دهت،  
 نه و خه ونه ی نه و ده یینی و تا له زیاندا بووه نه بووه بهستی،  
 بهت دی. ئه م ده ریه خات که وه رای نه و یه دزار که سه کی شیوعی و چه پ

بوو و بووای ب خباتی چینای تی هبوو، بام کورستانیا ن بیری  
کر ت و و خونی ئ و و ی هبوو و و ک کوردک، د و و تی کوردی دروست  
ب ت و کوردستان بب ت ب هشت.

\* ئ م با ب ت ل هفت نام ی گای کوردستان ژمار ( 1336 ) ی ی  
11/4/2023 ب او کرا و ت و.